

prima instanță, Judecătoria Chișinău, sediul Centru
judecător: S. Tizu
instanța de apel, Curtea de Apel Chișinău
judecători: L.Bulgac, G. Dașchevici, V. Sîrbu

dosarul nr. 3ra-1463/2017
3ra-42/2018

DECIZIE

07 februarie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecători

Iulia Sîrcu
Dumitru Visternicean
Nicolae Craiu
Dumitru Mardari
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Vasile Gîrleanu, prin intermediul avocatului
Gheorghe Guzun,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Vasile Gîrleanu
împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la obligarea recalculării
pensiei,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 28 septembrie 2017 prin care a
fost respins apelul declarat de către Vasile Gîrleanu și menținută hotărârea Judecătoriei
Chișinău, sediul Centru din 13 februarie 2017,

c o n s t a t ă :

La 05 octombrie 2016 Vasile Gîrleanu s-a adresat cu cerere de chemare în
judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la obligarea
recalculării pensiei.

În motivarea acțiunii reclamantul a menționat că, conform deciziei nr.
10/2015/444 din 31 ianuarie 2015, de către Casa Teritorială de Asigurări Sociale
(CTAS) Călărași, începând cu data de 03 ianuarie 2015, i-a fost stabilită pensia de
vârstă în mărime de 780, 59 lei.

Afirmă reclamantul că la data de 03 august 2016 s-a adresat cu o cerere la
CTAS Călărași pentru a-și revendica dreptul la pensie și, din răspunsul primit, a
constatat că, în salariul ridicat de către el pe perioada de lucru 06 ianuarie 1981-31
decembrie 1984, 01 august 1986 - 03 septembrie 1990 în calitate de zugrav la vopsitul
autoturismelor la S.A. „Nistru Lada”, filiala Nisporeni, nu i-a fost inclus în calcul
coeficientul individual de muncă, motiv din care i-a fost stabilită o pensie diminuată
de numai 780, 59 lei/lună, deși respectiva activitate este indicată în decizie ca perioadă
de asigurare în economia națională.

Remarcă că, la 15 august 2016 s-a adresat cu o cerere prealabilă către Casa
Națională de Asigurări Sociale de a include în calculul coeficientului individual de

muncă perioada de timp 06 ianuarie 1981-31 decembrie 1984 și 01 august 1985-03 septembrie 1990, în care a fost remunerat cu salariu mediu lunar de 195, 97 ruble ca angajat al filialei S.A. „Nistru Lada” din or. Nisporeni în funcție de zugrav vopsitor de autoturisme, însă i s-a refuzat în admiterea ei.

Consideră reclamantul că, prin astfel de comportament manifestat față de el, i s-a încălcat dreptul legitim la o pensie proporțională cu munca depusă și achitarea contribuțiilor de asigurări sociale.

Or, conform certificatului nr. 03/319 din 11 noiembrie 2014, eliberat de S.A. „Nistru Lada” și potrivit înscrisurilor existente în carnetul de muncă, este documentat faptul că, în perioada de timp 06 ianuarie 1981- 03 septembrie 1990, conform ordinelor nr. 3 din 08 ianuarie 1981 și respectiv nr. 179-c din 06 septembrie 1990, a fost angajat oficial, cu acte în regulă în funcția de zugrav la vopsitul autoturismelor la întreprinderea menționată pe care a exercitat-o, fiind remunerat cu salariul lunar achitat de întreprindere.

Mai indică reclamantul că, luând cunoștință cu actele din dosarul de pensie, a constatat că, la evaluarea cuantumului pensiei, nu a fost luat în calcul salariul ridicat de reclamant pe perioadele de timp cuprinse între anii 1981-1984 și din luna august 1986 până în anul 1990, motiv care, a provocat diminuarea substanțială a pensiei stabilite de CNAS.

Totodată reține că, datele despre salariul său pentru perioadele menționate de timp nu au fost prezentate de întreprinderea S.A. „Nistru Lada”, filiala Nisporeni către arhivă și respectiv către CNAS, pe motivul lipsei respectivelor acte în contabilitatea centrală a S.A. „Nistru Lada”, iar motivul lipsei datelor despre salariu ar consta în faptul că, filiala S.A. „Nistru Lada”, or. Nisporeni care stoca (arhiva) toate actele de salarizare a angajaților săi din respectivul teritoriu, unde personal lucra, nu le-a prezentat către contabilitatea centrală a S.A. „Nistru Lada” din or. Chișinău.

Sușține reclamantul că, toate tentativele de a obține actele care dovedesc salariile cu care a fost remunerat pe perioadele menționate nu s-au soldat cu succes.

Solicită reclamantul obligarea recalculării pensiei cu includerea în coeficientul individual de muncă perioada de timp 06 ianuarie 1981-31 decembrie 1984, 01 august 1985-03 septembrie 1990, cu salariul mediu lunar egal cu 195, 97 ruble.

Prin hotărârea Judecătoriai Chișinău, sediul Centru din 13 februarie 2017 acțiunea a fost respinsă.

La 10 martie 2017 Vasile Gîrleanu a depus apel împotriva hotărârii Judecătoriai Chișinău, sediul Centru din 13 februarie 2017, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 28 septembrie 2017 a fost respins apelul declarat de către Vasile Gîrleanu și menținută hotărârea Judecătoria Chișinău, sediul Centru din 13 februarie 2017.

La 27 noiembrie 2017 Vasile Gîrleanu, prin intermediul avocatului Gheorghe Guzun a depus recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 28 septembrie 2017 și hotărârii Judecătoriai Chișinău, sediul Centru din 13 februarie 2017, solicitând admiterea recursului, casarea hotărârilor judecătorești cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că la emiterea hotărârilor judecătorești, instanțele inferioare nu au luat în considerație înscrisurile din carnetul de muncă al recurentului și certificatul de la SA „Nistru-Lada” care atestă că în perioada 06 ianuarie

1981-03 septembrie 1990 a activat în calitate de zugrav la vopsitul mașinilor la filiala din or.Nisporeni a SA „Nistru-Lada”.

Deasemenea, faptul că în perioada de timp 06 ianuarie 1981-31 decembrie 1984 și 01 august 1986-03 septembrie 1990 care nu a fost luată în considerație la calcularea pensiei a primit un salariu mediu lunar de 190,97 lei, cea ce poate fi confirmat și de către lucrătorii acestei întreprinderi.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Astfel, prin prisma dispoziției citate, Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat la 27 noiembrie 2017 în termen, în cazul în care copia deciziei Curții de Apel Chișinău din 28 septembrie 2017 a fost expediată participanților la proces la 31 octombrie 2017 (f.d.85), iar la materialele cauzei lipsește dovada recepționării acesteia.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 11 decembrie 2017, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Casei Naționale de Asigurări Sociale cererea de recurs cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 17 ianuarie 2018, recursul declarat de Vasile Gîrleanu, prin intermediul avocatului Gheorghe Guzun a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu prevederile art. 118 alin. (3) Cod de procedură civilă, circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

Conform art. 130 alin. (1)-(3) Codul de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanța privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea pricinii.

Iar, conform art. 373 alin. (1), (2) Codul de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Înaintând acțiunea în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, Vasile Gîrleanu a solicitat obligarea recalculării pensiei cu includerea în calcul a coeficientului individual de muncă pentru perioada de timp 06 ianuarie 1981 – 31 decembrie 1984 și 01 august 1985 – 03 septembrie 1990 cu salariul mediu lunar de 195,97 ruble.

Fiind investită cu judecarea acțiunii în cauză, prima instanță a ajuns la concluzia netemeiniciei acțiunii și respingerii acesteia ca neîntemeiată.

Curtea de Apel Chișinău judecând apelul depus de Vasile Gîrleanu l-a găsit neîntemeiat și prin decizia din 28 septembrie 2017 a dispus respingerea acestuia cu menținerea hotărârii Judecătoriai Chișinău, sediul Centru.

În susținerea soluției date, instanța de apel a reținut că prima instanță corect a stabilit că pentru perioadele 06 ianuarie 1981 - 31 decembrie 1984 și 01 august 1985 - 03 septembrie 1990 pe care reclamantul solicită de a fi incluse la recalcularea mărimii pensiei sale, există informație doar pentru anul 1985 și pentru perioada ianuarie – iulie a anului 1986, lipsind alte documente privind perioadele în cauză, or, de către angajatorul reclamantului nu au fost prezentate actele privind salariul lui Vasile Gîrleanu, fapt confirmat și prin răspunsul SA „Nistru Lada” din 11 noiembrie 2014.

Astfel a precizat instanța de apel că Casa Națională de Asigurări Sociale justificat a luat în calcul perioadele pentru care au fost achitate contribuțiile de asigurare socială, precum și perioadele pentru care există acte ce confirmă cuantumul salariului lui Vasile Gîrleanu.

Însă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că decizia instanței de apel a fost adoptată arbitrar, fără o apreciere a argumentelor și probelor invocate de apelanți, iar faptul dat indică incontestabil la încălcarea de către instanța de apel a normelor de drept procedural, precum și la examinarea superficială și evazivă atât a apelului, cât și a pricinii deduse judecării, fără a fi verificată, în condițiile legii, legalitatea hotărârii contestate.

La acest capitol, Colegiul consideră necesar a menționa că, conform certificatului nr.03/319 din 11 noiembrie 2014 eliberat de SA „Nistru Lada” s-a stabilit cu certitudine că Vasile Gîrleanu a activat la Centru de specializare VAZ din or. Chișinău, filiala or. Nisporeni de pe 06 ianuarie 1981 până la 03 septembrie 1990 în funcția de zugrav la vopsirea autoturismelor (f.d.12).

Totodată faptul că Vasile Gîrleanu a activat la instituția menționată în perioada de la 06 ianuarie 1985 până la 03 septembrie 1990 se confirmă și prin înscrierile în carnetul de muncă a acestuia (f.d.11).

Respectiv, odată ce s-a constatat că Vasile Gîrleanu a activat în perioada dată la Centru de specializare VAZ din or. Chișinău, filiala or. Nisporeni, instanța de apel urma să verifice care a fost salariul recurentului în acea perioadă la instituția menționată.

Mai mult ca atât, SA „Nistru Lada” achitând salariu angajatului Vasile Gîrleanu transfera lunar plăți în fondul de asigurări sociale, însă, la materialele cauzei nu sunt prezentate careva acte de către Casa Națională de Asigurări Sociale ce atestă care a fost cuantumul sumei contribuției asigurărilor sociale de stat a lui Vasile Gîrleanu pentru perioada 06 ianuarie 1985 până la 03 septembrie 1990.

De asemenea, instanța de apel invocând doar faptul că perioadele 06 ianuarie 1981-31 decembrie 1984 și 01 august 1985 – 03 septembrie 1990 nu pot fi incluse la reclacularea pensiei, deoarece nu există acte ce confirmă cuantumul salariului lui Vasile Gîrleanu, nu a cercetat dacă în perioada menționată au mai activat și alte persoane la SA „Nistru Lada” și dacă există documente ce atestă mărimea salariului acestora.

În aceste circumstanțe, este cert faptul că în cadrul soluționării pricinii probele din dosar se cercetează doar în ansamblul și în interconexiunea acestora, or, instanța de judecată este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele.

Mai mult, în conformitate art. 390 alin. (1) lit. e), f) Cod de procedură civilă, decizia instanței de apel trebuie să conțină motivele concluziilor instanței de apel și referirea la legea guvernantă și concluziile instanței de apel în urma examinării apelului.

Or, în sensul art. 6 CEDO, instanțele de judecată trebuie să indice, cu suficientă claritate, motivele pe care se întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale, noțiunile ce implică o apreciere a faptelor supuse examinării.

Prin urmare, instanța de apel nu și-a executat în deplină măsură obligația legală de a motiva hotărârea luată și de a argumenta menținerea hotărârii primei instanțe.

Dreptul de a fi auzit, prin urmare, a fost încălcat, or dreptul în cauză include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar de asemenea o obligație corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse, ceea ce nu a fost îndeplinit de instanța de apel.

În consecință, Colegiul, verificând conținutul deciziei contestate, în raport cu materialele dosarului, argumentele invocate în recurs, conchide că instanța de apel, s-a referit în mod declarativ la normele dreptului material pe care le-a considerat aplicabile speței, fără să se expună asupra circumstanțelor concrete ale cauzei și probelor administrate în cadrul judecării pricinii pe care se întemeiază concluziile privitoare la aceste circumstanțe, și fără a indica motivele pentru care argumentele invocate în cererea de apel nu au fost reținute. Mai mult, nici nu au fost supuse aprecierii.

Din considerentele menționate, pornind de la faptul că această eroare admisă la judecarea pricinii în instanțele ierarhic inferioare nu poate fi corectată de instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Vasile Gîrleanu, prin intermediul avocatului Gheorghe Guzun și a casa integral decizia instanței de apel, cu remiterea pricinii civile la rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și rejudecând pricina, să emită o hotărâre întemeiată și legală.

În conformitate cu art. 445, alin. (1), lit. c) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Vasile Gîrleanu, prin intermediul avocatului Gheorghe Guzun.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 28 septembrie 2017, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Vasile Gîrleanu împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la obligarea recalculării pensiei, cu remiterea cauzei la rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Iulia Sîrcu

judecători

Dumitru Visternicean

Nicolae Craiu

Dumitru Mardari

Galina Stratulat